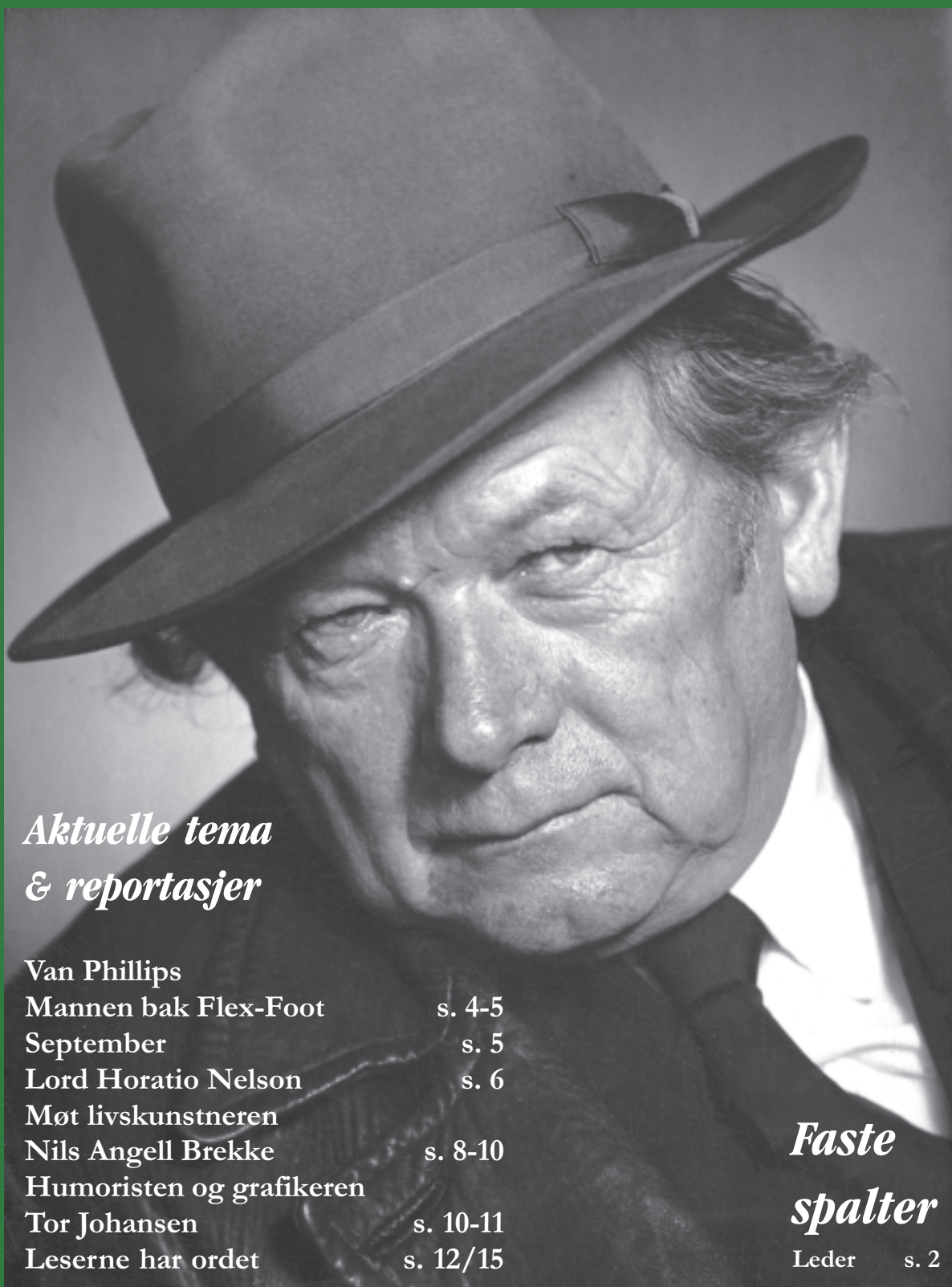

MOMENTUM *nytt*

Foreningen for Arm- og Benprotesebukere

ÅRGANG 5
NR. 3/2000

Aktuelle tema & reportasjer

Van Phillips	
Mannen bak Flex-Foot	s. 4-5
September	s. 5
Lord Horatio Nelson	s. 6
Møt livskunstneren	
Nils Angell Brekke	s. 8-10
Humoristen og grafikeren	
Tor Johansen	s. 10-11
Leserne har ordet	s. 12/15

Faste spalter

Leder s. 2

Kjære Medlem

Sommeren er nå definitivt på hell og styret er opptatt med høstens aktiviteter:

1. Filmkveld med "Tre menn og et treben" (evt. "Moby Dick")
2. Temakveld med fokus på Fantomsmerter
3. Høstsamling med fokus på likemannsarbeid
4. Julebord

Invitasjon vil bli sendt ut i forkant av hvert arrangement. Vi regner med at dere støtter solid opp.

Det går stadig fremover med MOMENTUM, de mange henvendelser per telefon, brev og e-post gleder oss. Medlemstallet har nylig passert 165. Ellers kan vi fortelle at siste utgave av Søndreposten, LFAs medlemsblad, presenterte våre reportasjer fra Søkekonferansen, Temakveld - "Utseende vs. Funksjon" og "MOMENTUMs årsmøtet". Det er gledelig at også LFAs medlemmer nå får tilgang til dette.

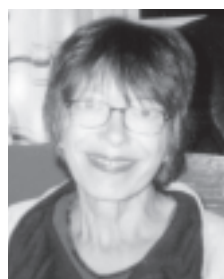
HYLSEKOMFORT er en av hjertesakene til MOMENTUM. Gjennom dialog med ortopediingeniører, ortopediteknikere, ortopediingeniørutdanningen, leverandører og det offentlige arbeider vi for å komme frem til mer fleksible løsninger. Sammen med NOF - Norske Ortopediingeniørers Forening - har vi tatt initiativet til et *Etterutdanningskurs i Hylseteknikk* som vil bli gjennomført på Statens Høgskole for Ortopedi, forhåpentligvis allerede i høst.

REISE-OG OPPHOLDSUTGIFTER ifb. med tilpasning av protese på et annet en nærmeste verksted arbeider vi med at skal kunne refunderes av folketrygden. "Øvelse gjør mester" heter et gammelt ordtak. Vi tror at bruk av spesialiserte ortopediingeniører, spesielt for aktive protesebrukere med krevende forutsetninger, gir bedre resultater raskere. Vi tror økt spesialisering og bruk av spesialister er en riktig og ønskelig utvikling. Tar man i tillegg i betraktning en reduksjon av følgeskader, syke- og uføretrygdutbetalinger, er det liten tvil om at dette er god økonomi.

Vi vil fortsette å ta slike initiativ, men det vil ta tid og få myket opp et firkantet og inngrodd system.

September er en vakker måned. Anita har anskueliggjort dette i ord og bilde på side 5. Vi ønsker våre medlemmer, velgjørere og sympatisører en fin høst og ser frem til å møte mange av dere på våre tilstelninger.

Vennlig hilsen

Nils-Odd Tønnevold
Nils-Odd Tønnevold
Leder

Anita Baastad
Anita Baastad
Redaktør

MOMENTUMnytt nr. 3/2000

Utgiver: MOMENTUM,
Grinistubben 6, 1359 Eiksmarka.
Utkommer 4 ganger årlig.

Redaktør og styremedlem:

Anita Baastad
tlf.: 67 14 79 42
E-post abaastad@online.no

Layout og sats: Anita Baastad
Trykk: Wisa Grafisk as

Styret:

Leder: Nils-Odd Tønnevold
tlf.: 22 44 87 97
E-post nils@connectum.no
fax: 22 44 33 19

Nestleder: Helge Borgevad
tlf.: 32 85 64 26
E-post helge.borgevad@c2i.net

Medlemsansvarlig: Anne Kristin Djuve
tlf.: 32 89 21 81
E-post akdjuve@sensewave.com

Styremedlem: Geir Liang
tlf.: 73 94 22 22
E-post liangdoc@online.no

Styremedlem: Tor Dalsheim
tlf.: 61 29 56 29
E-post tor.dalsheim@sensewave.com

Styremedlem: Svein Resell
tlf.: 22 33 09 99
E-post svein.resell@intercomp.no

Internett:
<http://www.momentum.nu>

Årskontingent:

- Hovedmedlemskap for protesebrukere minimum kr. 150.-
 - Støttemedlemskap for pårørende og fagfolk minimum kr. 100.-
 - Støttemedlemskap bedrift koster minimum kr. 300.-.
- Gaver utover dette beløp mottas med takk!

Annonser: Vennligst kontakt
Nils-Odd Tønnevold på tlf. 22 44 87 97
eller fax 22 44 33 19 for nærmere informasjon.

Bankforbindelse:

Den norske Bank ASA
Kontonummer: 0530.06.69788

**OHIO WILLOW WOOD
& ORTHO EUROPE**
En vinnende kombinasjon!

Teknologi for livet

Ultimate Knee®

Ultimat ganghastighet, ultimat stabilitet...Ultimate Knee®

- Avansert hydraulisk kneledd - en revolusjon innen protesedesign
- Passer både for nye brukere og erfarne høyaktivitetsbrukere
- Kan stilles inn til å låse ved hælbelastning eller tillate seig, kontrollert bøyning i bakker og trapper
- Frittvingende kneledd bidrar til en betydelig energisparing under gang
- Knees hydrauliske egenskaper skaper en følelse av «normalitet»
- Kneet er lett titan/lettaluminium, men sterkt. Passer til personer opp til 125 kg

INNOVASJON HAR GJORT ORTHO EUROPE TIL VERDENSLEDENDE INNEN DESIGN OG UTVIKLING AV DET SISTE INNEN PROTESER.

Ultimate Knee® Helstøpt kosmetikk

- Spesialutformet for Ultimate Knee Version 2
- Med en flott utforming rundt kneet når man sitter
- Tillater et bredt utvalg av kosmetisk finnish inklusive silikon, for individuell utforming
- Tillater brukeren å knele uten at det skader kneet eller kosmetikken

Et naturtro utseende som forbedrer livskvaliteten!

Kun tilgjengelig gjennom

OrhoEruope i Europa

Alpha-sortimentet

OHIO WILLOW WOOD

Pathfinder-fot

- Hudvennlig, mineraloljebasert gele for komfort & frihet
- Forenkler bruk av innerhylse (intet behov for vaselin eller talk)
- Leveres i flere forskjellige størrelser og utførelser
- Leveres i brune & lysegule farger

- Fjærdesign gir energisparing som minsker daglig tretthet
- Innovativ triangulær design for fleksibilitet, stabilitet og komfort
- justerbar pneumatisk hel- og tåfjær
- Gir brukere en fordel de aldri hadde kunnet forestille seg

For ytterligere informasjon

ORTHOEUROPE AB

Rådjursvägen 15B
352 45 Växjö • Sverige

Telefon: +46 470 18081 • Fax: +46 470 740879 • E-post: orthoeurope@telia.com

Mannen som fikk de kunstige føtters verden til å ta av

Det Islandske protesefirmaet Össur kjøpte tidligere i år amerikanske Flex-Foot Inc som er verdensledende innen utvikling og produksjon av energilagrende proteseføtter. I den anledning gjengir vi her et intervju med stifteren av Flex-Foot, Van Phillips, til glede for MOMENTUMnytt's lesere.

VAN PHILLIPS

Mannen bak Flex-Foot

For 20 år siden fikk Van Phillips tilpasset en konvensjonell benprotese. For ham føltes de tunge beinet av tre og gummi som en lenke rundt foten som dømte ham til passivitet på livstid.

Som mange andre amputerte følte Phillips at proteseindustrien trengte å våkne opp av dvalen. Med alle de nye materialene som romfartsteknologien hadde brakt på banen mente han det måtte være mulig å få til noe bedre enn dødt tre og gummi.

Med hjelp av flere ortopediingeniører startet han å utvikle en protese som senere skulle snu proteseverden opp ned - på midten av 1980-tallet utviklet Phillips den første "Flex-Foot".

Hva var det som inspirerte til en slik original tanke? Hva var det som gjorde Van Phillips så annerledes enn millioner av oss som tar til takke med det som er tilgjengelig?

Amputation Online Magazine snakket med Van Phillips for en stund tilbake....

Hva var den største inspirasjon for deg når det gjaldt å utvikle noe så spesielt som den første "Flex-Foot"?

På det tidspunktet jeg ble amputert, studerte jeg karate. Å gå tilbake til den sporten med alle vertikale sprang og hopp, var jeg ikke i stand til å lande med min gamle protese uten et

"dunk" og smertene var uutholdelige i rygg og ryggsoyle. Jeg tenkte at det må finnes noe som er bedre enn dette, jeg kan ikke leve resten av livet på denne måten. Jeg var meget ulykkelig og hatet å være lenket til den "døde" protesen. Jeg ville ikke akseptere at det var "det beste vi kan gjøre!"

Hva var det nærmeste en Flex-Foot før "Flex-Foot"?

Ingenting!

Kan du fortelle om din ortopediingeniørerfaring. Ble du ingeniør med henblikk på å utvikle en bedre protese? Eller ble du ingeniør først og amputert senere?

Jeg hadde ingen erfaring som ingeniør før jeg ble amputert. Etter amputasjonen og min misnøye med hva som var tilgjengelig, deltok jeg på Northwestern's program om proteser og jobbet med ingeniørene for å utvikle prototyper av mine ideer.

Hva var inspirasjonen til den originale Flex-Foot - hva så du som gjorde at du tenkte "Jeg kan bruke dette"?

Jeg tenkte på en Pole Vault og dens lange vektstang, dens bøyelighet og lette, men robuste materiale. Med hensyn til karbonfiber så var dette en oppfinnelse - ett materiale førte til et annet.

Er Karbon fiber fremdeles det beste materialet?

Etter min oppfatning, ja. Det er frem-

deles det sterkeste, letteste og har den beste tretthetsverdi. Men, vi leter kontinuerlig etter nye materialer som kan være bedre og rimeligere.

Hva er den største hindringen til å få Flex-Foot mer akseptert i dag?

Jeg tror det er forståelsen av hva som kreves for å imitere et menneskelig ganglag og betydningen av evnen til å lagre energi.

Kan du forklare hvorfor Flex-Foot er til nytte for alle, ikke bare toppidrettsfolk?

Energilagring. Når du går ett skritt, blir hele kroppssvekten ført over til protesen og Flex-Foot lar denne energien bli ført tilbake når tåen forlater underlaget. Det betyr at det blir lettere for den amputerte å gå, man kan ta lengre skritt og forbruke mindre surstoff og energi. Man kan gå lengre uten å føle seg "utslitt". Ønsker ikke alle å være i stand til det? Atletene tar disse fordelene ut i det ekstreme. En historie som en hos Flex-Foot fortalte meg er at hennes 64 år gamle reumatiske mor insisterer på å kjøpe Nike sko. Hun har sett alle Michael Jordan reklamene og har ingen ambisjoner om å løpe som ham, men hun skjønner at komforten til disse skoene er en stor fordel for henne når hun skal gå en tur hver dag.

Flex-Foot er et relativt nytt produkt sammenlignet med Otto Bock, Ohio Willow Wood, Hangers og Blatchford. Hva har vært den største hindring for Flex-Foot som er et nytt selskap?

Opplæring. Det undervises fortsatt SACH-fot innstilling på de fleste protese- og ortopediinstitusjonene. Flex-Foot har helt unike innstillingsparametre. Ortopediingeniører trenger opplæring i bruk av fordelene ved energilagring - som en del av utdannelsen og i form av etterutdanningskurs. Siden det er vanskelig å visualisere fordelene er mange skeptiske.

Flex-Foot produktene finnes i flere prisklasser, er det en sjanse for at de mest kostbare produktene vil bli billigere (dette gjelder særlig reflex)?

Det er svært kostbart å utvikle slike proteseføtter og hele tiden ligge et hakk foran. Vi har ingen garanti for det, men vi kan kanskje oppdage nye materialer og måter å produsere som gjør produktene billigere.

Kan du gi noen indikasjon om fremtidige produkter fra Flex-Foot? Ser Flex-Foot en fremtid i proteser for "Øvre kroppsdeler"?

Vi ønsker å holde våre idéer for oss selv, men vi har noen fantastiske produkter under utarbeidelse som du vil se om ett år eller to.

Hvorfor er utviklingen av ny proteseteknologi så begrenset på andre felt?

Administrert omsorg og penger. Proteser har et begrenset marked og investorer vil ha valuta for investerte penger og går derfor til andre "arenaer".

Hvor langt må vi gå før kunstige lemmer blir betraktet som bedre enn de Gud har gitt oss? Hvilke barrierer må sprenges for å oppnå dette? Og med hensyn til reaksjonen på kloning, tror du vår verden vil akseptere en overlegen kunstig erstatning for et lem?

Etter min mening er vi der allerede når det gjelder sprint. Jeg har ingen opplysninger tilgjengelig, men sammenligner man funksjonsfriske med amputerte ser man drastiske forandringer. Det er mulig at vi om få år vil se amputerte løpe på samme olympiske tider som funksjonsfriske. Jeg ser for meg godt kontrollerte ankler og computer kontrollerte knær som komplimenterer den friske siden. Det er fremdeles en masse arbeid som må gjøres. Min største utfordring er hylsekomfort - det vil ta lang tid.

Det er alltid volum uoverstemmelser og forandringer som dukker opp. Mange forteller meg at de har problemer meg gnagsår på stumpen.

Hvor lenge tror du det vil være før andre firmas teknologi tar igjen Flex-Foot?

Vanskelig å si - vår oppgave er å forbli den teknologiske leder på proteser og vi arbeider stadig med nye ting. Vedrørende Flex-Foot Reflex VSP var vi først ute med vertikal støt- absorbering. Nå tror jeg det finnes andre.

Hva vil du si til en amputert som har en ny idé for proteser?

Skriv ned dine tanker og vær så detaljert som mulig. Datér alltid ditt stoff. Hvis du kan lage en liten prototype eller et forslag som vil hjelpe til å forklare funksjonen - og kontakt Flex-Foot! Vi er alltid ute etter nye idéer!

Mer informasjon om Flex-Foot finner du på www.flexfoot.com eller ved å ringe Terje Eintveit i Karlsson & Bergström på telefon 22 61 57 70.

Oversatt av Nils-Odd Tønnevoll

September

Tenk å få være deltaker i livet,
ikke passiv tilskuer foran en TV-skjerm,
men en som selv kjører langs hovedveien
en septemberdag, mens solen langsomt
smelter duggen i grøntekantens vegetasjon.

Stolte eiketrær ennå i sommerdrakt,
bjørkas løv som eldes så vakkert farer forbi.
Åh, jeg vil delta - ikke bare se.
Jeg stopper, ruller sakte vinduet ned,
på en sidevei et sted og lytter til vinden,
som beveger grenene i langsom valsetakt.

Bladene skjeller, stiret
klamer seg fast.
Kun de guleste, gule gir tapt,
langsomt når de bakken.
Einar Skjæraasen faller meg i hu:
"August er det mykeste,
myke jeg kjenner.
Denne dugg av avskjed
i mine hender".
Jeg istemmer:
"Du september, din avskjed
er manna i munn".

av Arne Rasmussen

Lord Admiral Horatio Nelson (1758-1805)

Er mannen bak de bevingende ordene:

“England forventer at alle mann gjør sin plikt”

De ble uttalt i flaggkoden over i 1805 ved slaget om Trafalgar.

Ordene gikk rett inn i briteres hjerter og virket også i krigsårene 1939-45. Da gjaldt det også slaget om Storbritannia - om ikke til vanns, så i luften.

Horatio Nelson begynte sin karriere til sjøs tolv år gammel og ble skadet tre ganger.

I 1794 mistet han synet på høyre øye. Skaden utnyttet han i 1801 til å ta kommandoen over den britiske flåten i slaget om København. Da ordren om tilbaketrekking kom, plasserte han kikkerten foran det blinde øyet og sa etterpå at han ikke hadde sett signalet.

I 1797 ble hans høyre arm så hardt skadet at den måtte amputeres. Det skjedde i et sjøslag ved Santa Cruz de Tenerife. Men det stoppet ikke hans videre karriere til sjøs. Nelson opplevet mange triumfer etter dette. 1798 ødela Nelson den franske flåten i slaget om Nilen og Napoleon trakk seg tilbake

fra Midtøsten. I takknemlighet opphøyet Kong Ferdinand I av Napoli Nelson til Hertug av Bronté i 1800. Kongen var blitt fordrevet fra tronen, men takket være Nelson, fikk han kongedømmet tilbake.

I 1803 ble Nelson utnevnt til kommandør av den britiske Middelhavsflåte. Han blokkerte Toulon hvor den franske flåte forberedte seg på å invadere England. Etter to år brøt den franske flåten seg gjennom blokaden og forente seg med spanske skip i Cádiz. Dette var hendelsen som førte til slaget ved Trafalgar i 1805 hvor Nelson personlig ledet angrepet. Han oppholdt seg på øverste dekk tidlig i angrepsfasen da han ble truffet av en kule fra en fransk skapsskytter. Men først da han var forvisset om at slaget var vunnet døde han. Denne britiske seieren satte en sluttstrek for Napoleons planer om invasjon av England.

Nelson på dødsleiet, malt av Arthur William Devis. Kaptein Hardy over han bøyer seg ned for å innfri Nelsons siste anmodning: "Kys meg, Hardy!"

Lord Nelsons er Englands mest berømte og feterte sjøoffiser noensinne og i National Maritime Museum, Greenwich, er hans liv og levnet viet stor plass. Hans to venstre hansker og øyebekytter samt bildet av Lady Hamilton i neste spalte er der.

Nelson og Lady Hamilton traff hverandre mens han var på Napoli. Hans karriere ble influert av henne da han lyttet til hennes råd. Deres kjærlighets-historie er filmatisert og de er en av historiens mest kjente kjærlighetspar.

Dette bildet hadde Nelson i sin kabytt da han døde. Han kalte det "Min englevakt" og fikk det bragt i sikkerhet under dekk før slaget begynte.

Har *du* vært i London? Da kan du ikke ha unngått å se Lord Nelson der han stolt skuer utover hovedstadens innbyggere på Trafalgar square. Mulig få har notert seg at høyre erme er tomt? Ikke så rart. Hva betyr vel et erme mot en slik pondus og integritet?

Måten Nelsons minne blir hegnet om forteller det meste om hans betydning for britene gjennom snart 200 år.

Du
behøver ikke
kjøre snowboard
som Steve for å
sette pris på
funksjonen i College
Park TruStep fot.

triumph

Du trenger bare gå
på litt ujevn underlag
for å ha glede av TruStep
Foten.

For ytterligere informasjon kontakt

erimed

Tel. +46 84 49 56 50, Faks +46 86 46 47 67
e-post: info@erimed.se

Kunstmaleren Nils

Født 16. januar 1893 i Ørsta . Død 20. oktober 1963

To kunstige, selvspikkede ben var ingen hindring for Nils Angell Brekke - tegner, kunstmaler, treskjærer og livskunstner par excellence.

Ulykken

19 år gammel dro han til Amerika for å finne lykken. Det som skjedde var at han mistet begge bena ved knærne på grunn av en ulykke. Han var ikke gamle karen. 20 år, og treben var det han måtte gå med resten av livet. De fleste par han slet ut, spikket han selv.

Kjærligheten

I 1918-19 tegnet Nils Angell for Gula Tiend og Regnhatten i Bergen. Der traff han Gudrid Storebø (ytterst til høyre på bildet) og "søt musikk" oppsto. De giftet seg, bosatte seg i Ørsta og der i Brekkehuset vokste døtrene Aud, Dagny og Gerd opp.

Utferdstrang og utdanning

Nils Angell var rikt utrustet hva gjaldt kunstneriske talenter. Han var en fremragende treskjærer og en eminent tegner. Da han fikk utbetalt skadeerstatningen, ga det ham mulighet til å komme inn på Christian Kroghs tegneskole i Kristiania. I kunstnermiljøet rundt skolen kom han i kontakt med blant andre Nils Bergslien og Christian Skredsvig. Vestlandsmaleren Bernt Tunold ble en god venn. Han bodde hos Nils Angell en kort tid under krigen og drev en malerskole.

Et av mange portretter Nils Angell "strødde" om seg med. Mannens navn er ukjent.

Brekkehusets trapp

Der satt Nils Angell og ble "venn med hele verden". Fra trappen kunne han se alt som foregikk nede på kaien og slå av en prat med forbigående. Noen satte seg ned for å få seg en prat.

Nils Angell Brekke

Drosjesjåfør Peder Øy

Drosjesjåfør Ivar Myklebust

Drosjesjåfør Oddvin Vatne

Tegneren

Da Nils Angell var 27 år holdt han utstilling av sine tegninger i Ålesund. Den kjente journalisten Olav Hatlemark i Sunnmørsposten skrev: "Han har en rask, elegant strek, er sikker i formen. Det er liv og karakter i hans skildringer av menneskene. Og det er humør over tegningene." De populære portrettene av drosjekjendisene i Ørsta pryder ennå veggen i Drosjesentralens lokaler.

Rundt om i bygdene på Sunnmøre og i Nordfjord finnes ennå mange spor etter Nils Angell. Året 1926 var han på Svalbard i forbindelse med Roald Amundsens polferd, han hadde bl.a. i oppdrag å tegne for Aftenposten. Det er som tegner han vant størst ry. Men selv de mest kritiske måtte innrømme at Nils Angell var i stand til å skape god kunst. På Ørsta Kunstslags minne-

utstilling i 1975, ble det vist frem 138 bilder signert Nils Angell Brekke. I desember 1992 hadde lokalavisen Møre-Nytt en stor artikkel om ham i forbindelse med 100-årsdagen for hans fødsel 16.01.1893.

Fra en utstilling

To gode venner

Over ser man Nils Angells tegning av den kjente vestlandsmaleren Bernt Tunold. Disse livsbejaende kunstnerne hadde mange ting felles.

Fortsetter neste side

Nils Angell og Bernt Tunold likte å eksperimentere med fisk, sild og torsk. Det skulle foregå på gamlemåten, helst etter ur-norske metoder. Sild ble satt til gjæring i kjelleren, torskehoder ble gravd ned i snøen. Lykkedes eksperimentene var belønningen kulinariske opplevelser.

Både Nils Angell og Tunold var ivrige sjakkspillere, ingen liker å tape - heller ikke Tunold. Gikk det mot tap for Tunold ble han overopphet, vinduet måtte åpnes. I vinterkulden var det en lite behagelig opplevelse. Familien måtte noen ganger presse Nils Angell til å la Tunold vinne.

Til Nils Angell Brekke på 50-årsdagen

Du er en glad filur
en likegyldighetens trubadur
tømmer mangt et gledens beger
elsker alt som vederkveger
gjør endog kunst iblandt.

Du skjærer ut profiler
så motivene fortviler
maler roser, svir figurer
tegner grimme karikaturer
ser med vemod det som svant.

Du er en vandrør fra de frie heier
fernt fra godtfolks brede veier
et talent som evig søker uttrykk
et menneske som gjør varig inntrykk
og er venn med hele verden.

Herman Wildenvey

HUMOR

Tor Johansen har tydeligvis et godt forhold til sin protesemaker, Per Bjørge, på Sophies Minde. Det viser de fire versene som til daglig henger på Per Bjørges kontor. Jeg fikk "latterkick" da jeg så dem.

Dette måtte være noe for flere av MOMENTUMnytt-lesere! Det er nok mange av de som kjenner igjen, om ikke alle situasjonene, så ihvertfall noen.

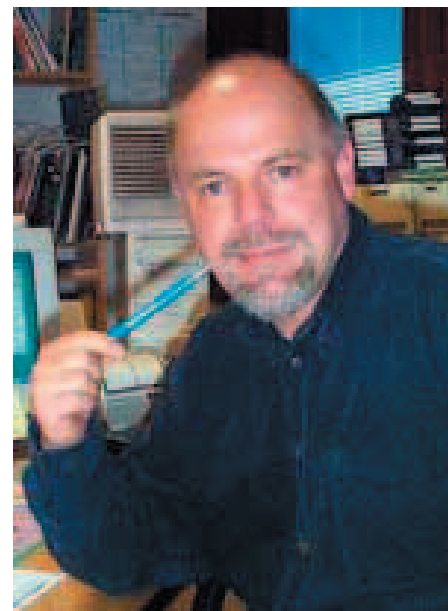
Per Bjørge lånte meg tegningen etter å ha konferert med (Kunden) Tor Johansen. Heldigvis for MOMENTUM var det ikke nei i hans munn.

Vers II er aktuell hva gjelder temaet "Utseende versus Funksjon". Enig?

Hjertelig takk til Tor Johansen for hans generøsitet og til Per Bjørge for hans tillit. Han var redd for tegningen og har stor glede av den i sitt daglige virke.

Anita Baastad

Grafikeren og humoristen Tor Johansen

Jnntrykte Jna berøke
på verktødet.....

I
FOR VERKSTEDS AVDELINGEN
ER INGEN
PROBLEMER
FOR STORE.....

II
DERES PROTESER
SER HELT
„NATURLIG UT“.....

III
VIDERE FØLGER DE
OPP MED ET UMFATTENDE
SERVICE OG
REPPARASJONS TILBUD.....

IV
FORSKNINGEN
SOM DRIVES MED NYE
PRODUKTER GIR VTROLIGE
MULIGHETER.....
OG TILFREDSE KUNDER.....

Til Per Bjørge
med hilsen *for forhansen*
(KUNDE)

Leserne har ordet

Til MOMENTUM

INVITASJON TIL TRYGDE- ETATENS ÅRSKONFERANSE 7. NOVEMBER 2000.

Tema:

Fornyelse i offentlig sektor.

Fra ord til brukersamhandling i trygdeetaten.

Jeg har med dette gleden av å invitere til trygdeetatens årskonferanse 2000. Konferansen holdes i Gamle Logen, Oslo 7. november 2000.

I år setter vi søkelys på vår hovedstrategi for en mer aktiv samhandling med brukerne.

Vi trekker fram erfaringer fra utviklingsarbeidet med bl.a. serviceerklæringer, servicekontor og elektronisk samhandling. Deretter retter vi blikket framover. Hvordan skal vi utvikle etaten og brukerdialogen slik at brukerne blir aktive medvirkere i egen sak?

Årskonferansen er en nyttig møteplass, der vi i trygdeetaten utveksler erfaringer og innspill med viktige samfunnsaktører. Det gjelder representanter fra brukerorganisasjonene, politiske myndigheter, våre samarbeidspart-

nere og andre organisasjoner, bedrifter og offentlige virksomheter.

Vi har store forhåpninger om at Statsministeren vil delta, og innlede med regjeringens planer om fornyelse i offentlig sektor og forventninger til trygdeetaten i den forbindelse.

Det er invitert 150 eksterne deltakere til årskonferansen, og et tilsvarende antall ansatte i trygdeetaten er invitert. Vi vil sende dere det endelige konferanseprogrammet etter sommerferien, men håper dere ønsker å sette av datoen allerede nå!

Med vennlig hilsen
Dagfinn Høybråten
Trygdedirektør

Til Dagfinn Høybråten

Styret retter herved en hjertelig takk for invitasjonen til trygdeetatens årskonferanse og ser frem til å delta på denne begivenheten.

Med vennlig hilsen
Nils-Odd Tønnevold
Styreleder i MOMENTUM

Kjære MOMENTUM

Takk for hyggelig prat i telefonen. Jeg vil også takke så mye for den svært gode informasjonen vi får gjennom bladet MOMENTUMnytt. Da jeg leste i bladet om siliconkosmetikk og fot som man kunne stille hæl høyde på selv, ringte jeg øyeblikkelig til mitt verksted i Oslo for mere informasjon. Det viste seg at der hadde de slett ikke registrert denne "nyheten". Jeg ba da vedkommende om å lese MOMENTUMnytt og så ringe meg tilbake. Dette ble gjort, men ortopediingeniøren viste ikke noe om dette - ja, han hadde ikke hørt om det engang! Jeg er meget frustrert over den mangel på interesse og informasjonsvilje jeg har møtt fra det verkstedet jeg har benyttet fra jeg var 16 år. Jeg har brukt lårprotese i mange år og har bitt tenene sammen og slitt med en fryktelig vond hylse.

Jeg bor i Nord-Norge og har brukt samme proteseverkstedet sørpå i mange år, men nå er min tålmodighet slutt. Nå orker jeg ikke mer, nå vil jeg ha en komfortabel og funksjonell protese. Jeg har lest om ICS-hylse i MOMENTUMnytt. Det må være bedre enn det jeg har. Jeg har snakket med det lokale verkstedet for å muligens få laget ICS-hylse, som jeg har både sett og

fortsetter side 15

ORTOPEDITEKNISKE VERKSTEDER I NORGE

Det finnes 22 steder i landet vårt hvor du kan få laget proteser og få dem reparert.

Vi har laget en oversikt over hvem de er og hvor du finner dem:

OCH Ortopedi AS

Jerikovn. 20
1067 Oslo
Tel: 23 28 82 00

OCH - Ortopedi AS

Hans Jacob Nilsensgt. 7
1601 Fredrikstad
Tel: 69 31 74 52

OCH - Ortopedi AS

Storgaten 117
2600 Lillehammer
Tel: 61 25 93 55

OCH - Ortopedi AS

Moflata Sykehjem
3704 Skien
Tel: 35 52 99 00

OCH - Ortopedi AS

Sundgata 12
6003 Ålesund
Tel: 70 10 06 70

Ortopediteknikk AS

Ryensvingen 6
0680 Oslo
Tel: 22 19 13 20

Ortopediteknikk AS

Sentralsykehuset i Rogaland
4003 Stavanger
Tel: 51 53 41 11

Ortopediteknikk AS

Sandnes Sjukehus
4003 Sandnes
Tel: 51 66 44 83

Ortopediteknikk AS

Kilen 15 B
3117 Tønsberg
Tel: 33 31 90 10

Ortopediteknikk AS

Lofthesnes
6856 Sogndal
Tel: 57 67 28 65

Ortopediteknikk AS

Nordland Sentralsykehus
8002 Bodø
Tel: 75 50 49 50

Ortopedi Service AS

St. Olavsgate 6
4005 Stavanger
Tel: 51 56 12 70

Norsk Ortopediforum

Løkketangen 12B
1300 Sandvika
Tel: 67 56 42 01

Ortopedi Service AS

Postboks 1038 Lundsiden
4602 Kristiansand
Tel: 38 09 24 40

Ø.S.T.O. AS

Gartnerveien 10
2312 Ottestad
Tel: 62 57 39 00

Nord-Norges Ort. Verksted AS

Mellomveien 23
9000 Tromsø
Tel: 77 60 08 10

Buskerud Teknisk Ortopedi

Vinkelvegen 2
3027 Drammen
Tel: 32 82 55 00

Drammen Ort. Institutt

Vinjesgate 10
3000 Drammen
Tel: 32 83 04 15

Norsk Teknisk Ortopedi AS

Postboks 10
2312 Ottestad
Tel: 62 57 67 00

Sophies Minde Ort. Senter

Trondheimsveien 132
0570 Oslo
Tel: 22 04 53 60

Trøndelag Ort. Verksted

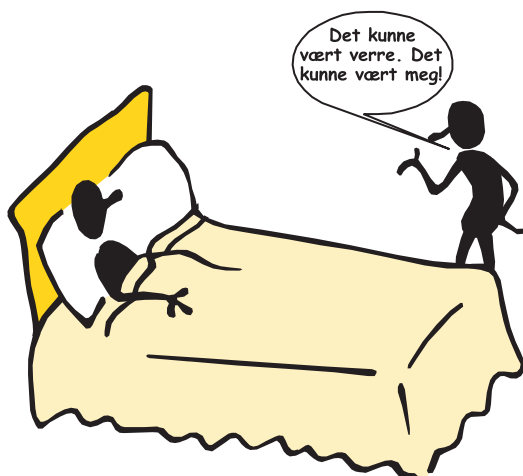
Regionsykehuset
7006 Trondheim
Tel: 73 99 88 31

Drevelin AS

Møllendalsvn. 1
5009 Bergen
Tel: 55 29 93 23

Atterås Ortopediteknikk as

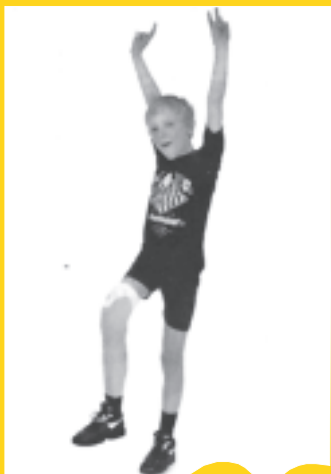
Fjøsangerveien 215
5073 Bergen
Tel: 55 27 11 00

Porto

VELKOMMEN!

"VI GIKK OSS OVER SJØ OG LAND - DER MØTTE VI EN GAMMEL MANN..."

"VI HØRER
HJEMME

I
STREKKE
SEG
LAND

I
HOPPE-
LAND

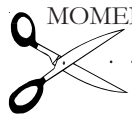
I
BALLSPILL-
LAND"

Medlemskap i MOMENTUM kan være nøkkelen til informasjon, inspirasjon og muntrasjon!

Vi ønsker arm- og benamputerte, venner, pårørende, ortopediingeniører, teknikere, fysio- og ergoterapeuter, medisinsk fagpersonell og leverandører hjertelig velkommen i MOMENTUM for å fremme saker av alles interesse.

Hovedmedlemskap koster minimum	kr. 150.- pr. år.	Beløp utover
Støttemedlemskap koster minimum	kr. 100.- pr. år.	dette mottas
Bedriftsmedlemsskap koster minimum	kr. 300.- pr. år.	med takk!

Vennligst klipp ut denne slippen og legg den i posten til:
MOMENTUM, Grinistubben 6, 1343 Eiksmarka
Eller send den per fax 22 44 33 19.

MOMENTUM respekterer taushetsplikten nedfelt i «lov om personregistre» m. m..

Vennligst kryss av det som passer.

_____ Ja, jeg ønsker å bli medlem i MOMENTUM, Foreningen for Arm- og Benprotesebrukere

Navn:

Adresse:

Postnr. og poststed:

Tlf.: Mobil: Fax:

Fødselsår:

Dato og signatur:

Medlemstype (vennligst sett kryss):

Hovedmedlemskap (for arm- og benprotesebrukere) _____
Støttemedlemskap (for venner, pårørende og fagpersonell) _____
Bedriftsmedlemskap (for verksteder og leverandører) _____

Fortsetteelse fra side 12

hørt virker meget bra. Der lovet de å hjelpe meg, men de mangler utstyr og kunnskap. Flere måneder senere har de fremdeles ikke skaffet det som er nødvendig for å forme hylsen, så da står jeg like langt! Takket være MOMENTUM er jeg nå kommet i kontakt med Atterås Ortopediteknikk i Bergen. Der fikk jeg all den informasjon jeg måtte ønske meg så nå reiser jeg dit for å få meg en brukbar protese.

En annen sak jeg gjerne vil belyse er de elendige økonomiske godtgjørelser vi får når vi må reise langt for tilpassing av proteser. Selv om trygdekontoret dekker selve reisen er det et økonomisk løft dette å bo på hotell, kost og ikke minst dro-sjer. Alle vet jo hotellprisene, men satsene for dette er ca. 330,- for kost og losji. Egenandelen på dro-sje er også formidabel! Så for minstepensjonister er dette økonomisk ruin, spesielt dersom man må reise flere ganger.

Kunne dette være noe å gripe tak i? Er det mulig å få til noen endringer her? Det er jo i høyeste grad av interesse for alle, og kanskje især lesere av MOMENTUM. Jeg mener det må være på tide å oppjustere disse satsene som etter mitt syn er foreldet for mange år siden. Etter min mening er det en menneskerett å leve et så fullverdig liv som mulig - selv med proteser. Atter takk for bladet og den informasjonen dere gir oss.

Hilsen Lillian Perret (tidl. Fagermo)

Kilder :

Kunstmaleren Nils Angell Brekke

Aud Brekke

"Møre-Nytt, 22.12.1992"

Lord Admiral Horatio Nelson

"Treasures of Britain 1976"

Kjære Lillian

Hjertelig takk for brevet ditt – og ditt mot. Du tar hverdagslivet til altfor mange protesebrukere på kornet når du blant skriver at:

- "du må bite tennene sammen og har i mange år slitt med en fryktelig vond hylse"
- "du nå vil ha en komfortabel og funksjonell protese"
- "det lokale verkstedet mangler utstyr og kunnskap"
- "de elendige økonomiske godtgjørelser vi får når vi må reise langt for tilpassing av proteser gjør det nærmest umulig"

En komfortabel protesehylse er den viktigste delen av en protese og totalt avgjørende for brukerens livskvalitet. Du har rett - å få det burde være en menneskerett – uansett hvor i landet man måtte bo.

HYLSEKOMFORT er en av hjertesakene til MOMENTUM. Gjennom dialog mellom de impliserte parter - ortopediingeniørene, ortopediteknikerene, ortopediingeniørutdanningen, leverandørene, det offentlige og oss brukere - arbeider vi for å komme frem til mer fleksible løsninger enn det som møter oss i dag. Som en konsekvens av dette har vi sammen med NOF - Norske Ortopediingeniørers Forening - tatt initiativet til et *Etterutdanningskurs i Hylseteknikk* som vil bli gjennomført på Statens

Høgskole for Ortopedi, forhåpentligvis allerede i høst.

Vi arbeider også overfor myndighetene med å få aksept for at de som har behov for å reise til et annet enn sitt nærmeste verksted for å få tilpasset en komfortabel protesehylse, kan få rimelige utgifter i den forbindelse dekket. Å få tilpasset protese på et verksted som har spesialisert seg på spesielle tilfeller, f.eks. låramputasjon, kan ofte lønne seg for både protesebruker og trygdekontor - resultatet blir bedre og det oppnås raskere. Tar man i tillegg i betraktning en reduksjon av følgeskader, syke- og uføretrygdutbetalinger, er det liten tvil om at det er god økonomi å gi protesebrukere komfortable proteser.

Vi vil fortsette "å røre i grauten" med henblikk på at vi protesebrukere får bedre proteser, at fagfolkene blir flinkere og at dette over tid gir en gevinst i form av redusert tidsforbruk og reduserte kostnader for folketrygden.

For å lykkes med dette kreves at vi alle er ydmyke og hjelper til med å oppnå kvalitet i alle ledd. Men det er ikke gjort over natten - TTT-ting tar tid, dessverre.

Med vennlig hilsen
Nils-Odd Tønnevoold

Leserne ønskes velkommen til
spalten *Leserne har ordet*.
Vennlig hilsen alle oss i styret.

ICEROSS ORIGINAL Tofarget med ytterside i tekstil

ICEROSS ORIGINAL Clear med ytterside i tekstil

Iceross®
ORIGINAL

Nå med ytterside i tekstil som
gjør det enklere å ta av og på

Lett å ta av og på

Slitesterk ytterside i tekstil i Nylon/Lycra® gjøre det lettere å ta av og på

Optimal suspensjon

Unik kombinasjon av armering og distal kobbling gir optimal forankring mellom stump & hylse

Stor slitestyrke og god komfort

Produsert i det velprøvde silikonmaterialet Sensil®

Det har lenge vært et ønske om å kunne få levert ICEROSS ORIGINAL Tofarget og Clear med trukket med tekstil på. *Nå er de her!*

ICEROSS ORIGINAL Tofarget og Clear er markedets mest populære silikonhylser. Ved å gi hylsene samme type tekstil ytterside som ICEROSS Comfort har vi gjort to av våre mest kjente produkter enda bedre.

Det er ingen tilfeldighet at ICEROSS vært en av de ledende proteseprodukter i løpet av de siste 10 årene.

Kontakt din ortopediingeniør eller Gøran Garbergs, Pi Medical, for ytterligere informasjon!

CE

